

INDEX

EORUM QUAE IN HOC VOLUME CONTINENTUR

IN LIBROS PHYSICORUM ARISTOTELIS

	<i>pag.</i>		<i>pag.</i>
<i>Introductio editoris</i>	v		
LIBER PRIMUS		CAPUT VII	
<i>De principiis rerum naturalium.</i>			
CAPUT I			
LECTIO I. Materia et subiectum scientiae naturalis et huius libri. Procedendum ab universalioribus principiis nobis magis notis	2	LECTIO XII. In quolibet fieri naturalia inveniri principia, subiectum, terminum factionis et oppositum eius	51
CAPUT II			
LECTIO II. Antiquorum philosophorum opiniones de principiis naturae et entium. Quorundam opiniones improbare non pertinet ad scientiam naturalem	7	LECTIO XIII. Duo sunt principia per se in esse et in fieri rerum naturalium, materia et forma; et unum per accidens, privatio	56
LECTIO III. Refellitur opinio Parmenidis et Melissi asserentium omnia esse unum ens	12	CAPUT VIII	
CAPUT III			
LECTIO IV. Quod et posteriores philosophi in errore praedictorum versati sint, scilicet unum et multa nullo modo concurrere posse	16	LECTIO XIV. Ex veritate de principiis determinata solvuntur antiquorum dubitationes et errores provenientes ex ignorantia materiae	61
LECTIO V. Solvitur ratio Melissi	19	CAPUT IX	
LECTIO VI. Parmenidis ratio multipliciter solvitur	22	LECTIO XV. Materiam a privatione distinguui: eamque esse per se ingenerabilem et incorruptibilem	65
LECTIO VII. Improbantur qui dixerint non ens esse aliquid	27	LIBER SECUNDUS	
CAPUT IV		<i>De principiis scientiae naturalis.</i>	
LECTIO VIII. Opiniones physicorum qui de principiis naturaliter sunt locuti	30	CAPUT I	
LECTIO IX. Impugnatur Anaxagorae opinio de infinitis principiis	33	LECTIO I. Quid sit natura: quoniam sint quae habent naturam, et sunt secundum naturam	72
CAPUT V			
LECTIO X. De contrarietate primorum principiorum secundum antiquos	40	LECTIO II. Tam materiam quam formam esse naturam: magis tamen formam	77
CAPUT VI		CAPUT II	
LECTIO XI. Tria rerum naturalium principia esse, non pauciora nec plura	45	LECTIO III. In quo differant physicus et mathematicus de eadem re considerantes	81
		LECTIO IV. Ad physicam pertinet considerare non solum de materia, sed et de quacumque forma in materia existente	85
		CAPUT III	
		LECTIO V. Ad physicam pertinet determinare de causis. - Quae et quot species causarum	90

LECTIO VI. De diversis modis causarum: et de his quae consequuntur ad diversos modos causandi	pag. 95		
CAPUT IV			
LECTIO VII. De diversis opinionibus circa fortunam et casum, causas immanifestas	99		
CAPUT V			
LECTIO VIII. Quibusdam divisionibus effectuum et causarum positae concluditur definitio fortunae	103		
LECTIO IX. Ratio eorum quae tum a philosophis antiquis tum ab hominibus vulgariter de fortuna dicuntur	107		
CAPUT VI, VII			
LECTIO X. Differentia inter casum et fortunam. - Causae non sunt plures nec pauciores quam quatuor	111		
LECTIO XI. Quod naturalis philosophia ex omnibus quatuor causarum generibus demonstret	116		
CAPUT VIII			
LECTIO XII. Ratio eorum qui negant naturam agere propter finem	121		
LECTIO XIII. Demonstratur per rationes proprias naturam agere propter finem	125		
LECTIO XIV. Naturam agere propter finem ex iis ipsis demonstratur ex quibus aliqui oppositum concludebant	128		
CAPUT IX			
LECTIO XV. Quomodo necessitas in rebus naturalibus inveniatur	132		
LIBER TERTIUS			
<i>De motu et de infinito.</i>			
CAPUT I			
LECTIO I. In scientia naturali determinandum de motu et de iis quae consequuntur motum. - Quaedam divisiones ad investigandam definitionem motus	138		
LECTIO II. Motus definitio	143		
CAPUT II			
LECTIO III. Ostenditur tum directe tum indirecte quod bene assignata est definitio motus	147		
CAPUT III			
LECTIO IV. Motum esse actum mobilis ut subiecti in quo, et moventis ut causae a qua	151		
LECTIO V. Utrum actio et passio sint idem motus	155		
CAPUT IV			
LECTIO VI. Pertinere ad physicam considerare de infinito. - Antiquorum de illo sententiae	162		
		CAPUT V	
		LECTIO VII. Rationes quae suadent infinitum esse. - Quot modis infinitum accipiatur. - Infinitum a sensibilibus separatum esse excludendum	pag. 167
		LECTIO VIII. Non dari infinitum in actu in sensibilibus, ostenditur primo rationibus logicis, secundo rationibus naturalibus, supposito quod elementa corporum sint finita secundum multitudinem	173
		LECTIO IX. Simpliciter, sine suppositione, probatur non dari corpus sensibile actu infinitum	177
		CAPUT VI	
		LECTIO X. Ostenditur quomodo infinitum sit, nempe non sicut ens in actu, sed sicut ens in potentia. - Comparantur ad invicem diversa infinita	182
		LECTIO XI. De definitione infiniti	187
		CAPUT VII	
		LECTIO XII. Ex tradita definitione infiniti assignatur ratio eorum quae de infinito dicuntur	191
		CAPUT VIII	
		LECTIO XIII. Solvuntur rationes quae lect. VII inducebantur ad ostendendum quod infinitum non solum sit in potentia sed etiam in actu	196
		LIBER QUARTUS	
		<i>De loco, vacuo et tempore, mensuris entis mobilis.</i>	
		CAPUT I	
		LECTIO I. Ad philosophum naturalem pertinet determinare de loco. - Rationes probabiles ad ostendendum locum esse	200
		LECTIO II. Sex rationes probabiles ad ostendendum quod locus non sit	205
		CAPUT II	
		LECTIO III. Disputatur de loco an sit forma aut materia	208
		CAPUT III	
		LECTIO IV. Quot modis aliquid dicitur esse in aliquo. - Utrum aliquid possit esse in seipso. - Solvuntur quaedam dubitationes circa existentiam et naturam loci	213
		CAPUT IV	
		LECTIO V. Praemittuntur quaedam necessaria ad investigandam definitionem loci	219
		LECTIO VI. Definitio loci	223
		CAPUT V	
		LECTIO VII. Quaenam sint in loco simpliciter. - Quomodo id quod non est in loco simpliciter, sit in loco secundum quid	230

LECTIO VIII. Ex tradita definitione loci solvuntur dubitationes lect. II positae, et assignatur ratio proprietatum loci	236
CAPUT VI	
LECTIO IX. Ad naturalem pertinet determinare de vacuo. - Opiniones et rationes affirmantium et negantium esse vacuum	240
CAPUT VII	
LECTIO X. Quid nomine vacui significetur. - Excluduntur rationes ponentium vacuum	245
CAPUT VIII	
LECTIO XI. Ex parte motus ostenditur non esse vacuum separatum	250
LECTIO XII. Ex parte velocitatis et tarditatis in motu ostenditur vacuum separatum non esse	254
LECTIO XIII. Ex parte ipsius vacui ostenditur quod vacuum separatum non sit	261
CAPUT IX	
LECTIO XIV. Quod non sit vacuum corporibus inditum	265
CAPUT X	
LECTIO XV. Disputatur an tempus sit, et utrum sit idem nunc in toto tempore	272
CAPUT XI	
LECTIO XVI. Quid sit tempus, et quomodo se habeat ad motum, disputative inquiritur	276
LECTIO XVII. Temporis definitio traditur et explicatur	280
LECTIO XVIII. Quomodo sit vel non sit idem nunc in toto tempore. Ratio eorum quae dicuntur de <i>nunc</i>	285
CAPUT XII	
LECTIO XIX. Manifestantur quaedam quae de tempore dici solent	290
LECTIO XX. Quomodo motus et alia in tempore sint. - Quae sint et quae non sint in tempore	294
CAPUT XIII	
LECTIO XXI. Comparat tempus ad ea quae sunt in <i>nunc</i> . - Quid significant <i>nunc</i> , <i>tunc</i> , <i>iam</i> , <i>modo</i> , <i>olim</i> et <i>repente</i>	300
CAPUT XIV	
LECTIO XXII. Quomodo corruptio attribuat tempori. - Omnis motus et mutatio est in tempore	304
LECTIO XXIII. Solvuntur dubitationes circa existentiam et unitatem temporis	307

LIBER QUINTUS

De distinctione motus in suas species.

CAPUT I	
LECTIO I. Distinguitur motus per se a motu per accidens. Determinandum esse solum de primo	315
LECTIO II. Species mutationis assignantur, et ostenditur quatenam ex illis sit motus stricte acceptus	320
CAPUT II	
LECTIO III. Quod in aliis praedicamentis a quantitate, qualitate et ubi, non est motus per se	325
LECTIO IV. Concluditur motum esse solum in quantitate, qualitate et ubi. - Qualiter motus sit in his tribus generibus. - Quot modis dicatur immobile	334
CAPUT III	
LECTIO V. Definitiones eorum quae pertinent ad hoc quod est <i>tangere</i> , et ad hoc quod est <i>esse consequenter</i> et ad <i>continuum</i>	338
CAPUT IV	
LECTIO VI. De unitate generica, specifica et numerica motus	343
LECTIO VII. Iterum de unitate numerica motus. - Duo alii modi secundarii unitatis motus	348
CAPUT V	
LECTIO VIII. De contrarietate motuum	353
CAPUT VI	
LECTIO IX. De contrarietate quietis ad motum et quietum ad invicem	359
LECTIO X. Solvuntur quaedam dubitationes	363
LIBER SEXTUS	
<i>De pertinentibus ad divisionem motus in suas partes quantitativas.</i>	
CAPUT I	
LECTIO I. Ostenditur nullum continuum ex indivisibilibus componi	372
LECTIO II. Si magnitudo ex indivisibilibus componitur, motum ex iis componi oportet: huius impossibilitas ostenditur	376
CAPUT II	
LECTIO III. Tempus in divisibilitate magnitudinem sequitur et e converso	380
LECTIO IV. Finitum et infinitum similiter inveniuntur in magnitudine et in tempore. - Nullum continuum indivisibile esse demonstratur	386
CAPUT III, IV	
LECTIO V. Quod <i>nunc</i> sit indivisibile temporis: quod in ipso nihil moveatur nec quiescat: et quod omne quod movetur sit divisibile. - Dubitationes quaedam remouentur	391

LECTIO VI. Duo modi quibus dividitur motus: quae simul cum ipso dividantur	pag. 400		
CAPUT V			
LECTIO VII. Illud temporis in quo primo mutatum est aliquid, est indivisibile. - Quomodo in motu possit accipi primum, et quomodo non possit	406		
CAPUT VI			
LECTIO VIII. Ante omne moveri invenitur mutatum esse, et ante omne mutatum esse praecedit mutari	413		
CAPUT VII			
LECTIO IX. Finitum et infinitum simul invenitur in magnitudine, tempore, mobili et motu	420		
CAPUT VIII			
LECTIO X. De his quae pertinent ad divisionem stationis et quietis	426		
CAPUT IX			
LECTIO XI. Solvuntur rationes Zenonis, quibus motum omnem excludere conatus est	431		
CAPUT X			
LECTIO XII. Impartibile secundum quantitatem non potest moveri nisi per accidens	438		
LECTIO XIII. Nulla mutatio est infinita secundum propriam speciem. - Quomodo motus possit esse infinitus tempore	443		
LIBER SEPTIMUS			
<i>De motu per comparationem ad moventia et mobilia.</i>			
CAPUT I			
LECTIO I. Necessesse est omne quod movetur ab aliquo alio moveri	448		
LECTIO II. In moventibus et motis non potest procedi in infinitum, sed oportet devenire ad aliquod primum movens immobile	453		
CAPUT II			
LECTIO III. Probatur in motu locali quod movens et motum oportet esse simul	458		
LECTIO IV. Ostenditur in alteratione, et in augmento et decremento, quod movens et motum sunt simul	461		
CAPUT III			
LECTIO V. Ostenditur alterationem non esse in quarta specie qualitatis, id est in forma et figura. - Idem probatur de prima specie qualitatis quoad habitus et dispositiones corporis	468		
LECTIO VI. Ostenditur non esse per se alterationem in prima specie qualitatis quantum ad habitus animae	472		
		CAPUT IV	pag.
LECTIO VII. De comparatione motuum. - Ostenditur in communi quid requiratur ad hoc quod aliqua sint comparabilia	478		
LECTIO VIII. Ex principiis positis in praecedenti lectione ostenditur qui motus sint comparabiles ad invicem	484		
CAPUT V			
LECTIO IX. Regulae comparationis motuum	491		
LIBER OCTAVUS			
<i>Qualis sit primus motus et primus motor.</i>			
CAPUT I			
LECTIO I. Utrum motus aliquando esse inceperit, et aliquando deficiat: aut e contrario neque unquam inceperit, neque unquam deficiet. - Opiniones ad utramque partem. - Utilitas huius considerationis	498		
LECTIO II. Rationes ad ostendendum motum esse sempiternum	503		
LECTIO III. Rationes contra Anaxagoram et Empedoclem, qui ponebant motum non semper esse	513		
CAPUT II			
LECTIO IV. Solvuntur rationes, ex quibus sequi videtur quod motus non semper fuerit	517		
CAPUT III			
LECTIO V. Dispositio rerum quantum ad motum et quietem quinque modis se habere potest. - Excluduntur duo primi modi	522		
LECTIO VI. Reprobatur tertium membrum divisionis positae in superiori lectione. - Reassumuntur dicta in hac et praec. lectione, et ostenditur quid remanet dicendum	528		
CAPUT IV			
LECTIO VII. Ostenditur in omnibus mobilibus et moventibus universaliter verificari, <i>omne quod movetur ab alio moveri</i>	533		
LECTIO VIII. Ostenditur a quo moveantur gravia et levia, et concluditur quod omnia quae moventur ab alio moventur	538		
CAPUT V			
LECTIO IX. Ostenditur non esse possibile quod in infinitum aliquid moveatur ab alio. - Item non esse necessarium quod omne movens moveatur	543		
LECTIO X. Moventis seipsum una pars movet et alia movetur. - Excluduntur alii duo modi qui possent excogitari in motu moventis seipsum	551		
LECTIO XI. Qualiter partes moventis seipsum se habeant ad invicem, et qualiter secundum eas totum dicatur seipsum movere	557		

INDEX

CAPUT VI		CAPUT IX	
	<i>pag.</i>		<i>pag.</i>
LECTIO XII. Per principia moventia se, quae quandoque sunt et quandoque non sunt, ostenditur primum movens neque per se neque per accidens moveri, sed esse perpetuum et unum	562	LECTIO XIX. Per rationes proprias ostenditur quod motus circularis potest esse continuus. - Item quod est primus motuum	600
LECTIO XIII. Ostenditur primum movens esse perpetuum et omnino immobile, ratione sumpta ex principiis moventibus. - Ostenditur insuper quod primus motus est sempiternus	567	LECTIO XX. Per rationes logicas et communes ostenditur quod motus circularis est continuus et primus. - Item per opiniones antiquorum philosophorum ostenditur quod motus localis sit primus motuum	605
CAPUT VII		CAPUT X	
LECTIO XIV. Multiplici ratione ostenditur quod loci mutatio est prima inter omnes motus	573	LECTIO XXI. Ostenditur quod movens finitum secundum potentiam, non potest movere per tempus infinitum. - Item quod in magnitudine finita non potest esse potentia infinita, neque in magnitudine infinita potentia finita	609
LECTIO XV. Nullus motus praeter localem potest esse continuus et perpetuus	579	LECTIO XXII. Ostenditur quod propter diversitatem motorum, deficit continuitas vel unitas motus, in quibusdam quae videntur continue moveri	620
CAPUT VIII		LECTIO XXIII. Ostensa unitate primi motoris, a quo est motus semper continuus et uniformis, concluditur primum movens nullam habere posse magnitudinem	624
LECTIO XVI. Demonstrative ostenditur quod nulla loci mutatio potest esse continua et perpetua nisi circularis	584		
LECTIO XVII. Ex dictis in praecedenti lectione solvuntur dubitationes quaedam	589		
LECTIO XVIII. Rationibus logicis ostenditur quod motus reflexus non est continuus	596		